

„VIZSGÁN INNEN, VIZSGÁN TÚL”

A nyertesek pályázatai

A felnőttek tanulásáról legritkábban a felnőtt tanulókat kérdezik.

Talán ezért is sikerül évről-évre szóra bírni őket a Felnőtt tanulók hetéhez kapcsolódó pályázaton, amelyet a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus, a Magyar Pedagógiai Társaság és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat írt ki „Vizsgán innen, vizsgán túl” címmel 2010 tavaszán.

A felhívás azok részére szólt, akik munka mellett vagy éppen munka nélkül vállalják a tanulást, továbbképzést, átképzést, mert úgy gondolják, hogy erre szükségük van. Arra vártunk választ, milyen helyzet, állapot, felismerés indította a pályázókat tanulmányaik folytatására, újrakezdésére, milyen döntések előzték meg a tanulás megkezdését, és hogy azokat egyedül, családdal vagy más segítséggel hozták meg.

Milyen problémákkal, meglepetésekkel szembesültek tanulmányaik folyamán, hogyan győzték le a nehézségeket, milyen örömök, elismerések érték őket ezen időszak alatt?

Mennyire felelt meg az elvárásaiknak a felnőtt fejjel vállalt tanulás?

Bizonyítványukat, diplomájukat kézbe véve hogyan értékelték a mögöttük álló időszakot? Milyen változásokat hozott/hozhat a képzsben való rész-

vétel, milyen jövőt jelent számukra saját belső igényeik és a munkáltató oldaláról tekintve?

Életszemléletükben hozott-e, és miben változást a tanulás időszaka?

A pályázók megható őszinteséggel tárták föl döntéseik hátterét és mutatták be azokat a felismeréseket, amelyek az iskolapadba ültették őket. A minden (újra)kezdés nehéz után megbirkózni a lehetetlennel is nagyszerű példáival találkoztunk, és azzal is, hogy nem elég, még tovább kell lépnem, mert képes vagyok rá.

Minden felnőttkorban vállalt döntés mögött szerencsés, ha ott van a család, közös a vállalás, és sok esetben közös a tanulás és a házi munka is!

Ezek az írások példát, erőt és hitet adhatnak a tanulás előtt állóknak, a képzőnek és munkáltatóknak pedig azt az oldalt mutatják meg, amelyről kevesebbet beszélünk.

A pályázati díjkiosztóra többnyire nem egyedül érkeztek, jöttek a családtagok, a gyerekek is. Az ünnepségen a pályázók könyvjutalmat, planetáriumi belépőt, a díjazottak pedig 1 éves Élet és Tudomány előfizetést vehettek át. Ez alkalommal volt a bemutatója a „Felnőtt tanulók – tanuló felnőttek” című filmnek, amelyet a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus „Látószög” Stúdiója forgatott a korábbi sikeres pályázókkal.

A filmet (40 perc) szívesen továbbadjuk a művelődési intézményeknek, képző- és munkahelyeknek, hogy levetítsék a felnőttképzéssel kapcsolatos rendezvényeiken.

A felnőtt tanulók pedig a <http://felnottanulas.wordpress.com/> címen érhetik el azt a blogot, amelyen bekapcsolódhatnak a felnőttkori tanulás problémáit és örömeit megbeszélők körébe.

A kuratórium által megjelenésre kiválasztott pályázatok az alábbiakban olvashatók.

Tóth Zsóka

Bíró Szilvia

Felnőttként tanulni? Nem volt elég, amikor muszáj volt?

Miért van az, hogy sokan és egyre többen váganak újra bele a tanulásba?

Azt hiszem, többféle válasz létezik. Valakit a munkahelye küld; mások remélik, hogy tanulmányaik révén találnak majd munkát; megint mások „csak” bizonyítani akarják maguknak, hogy erre is képesek. Satöbbi.

A pedagógiai szakirodalomban egy ideje megjelent az „élethosszig tartó tanulás” fogalma (kiváncsi?). Legyünk rugalmasak, tudjunk váltani, ha kell, álljunk több lábón és legyünk kíváncsiak az új dolgokra. Tudjuk saját magunkat motiválni, legyünk nyitottak. A munkaerőpiacon mindezzel növelhetjük értékünket. (És nem utolsósorban saját magunk előtt is.)

Ráadásul, nem lehet olyan könnyen becsapni, manipulálni minket, ha van rálátásunk a dolgokra.

Egyébként, ha jobban belegondolunk, nem is olyan új keletű gondolat az, hogy tanulnunk kell, míg csak élünk. „A jó pap holtig tanul” – mondták a régi öregek is.

Nos, mások indítékairól nem tudok nyilatkozni, csak a magaméről.

Én másodgenerációs értelmiségi vagyok. Nagyszüleim parasztok illetve kereskedők voltak. Édesapám már a mérnökségig vitte, édesanyám óvónó volt, majd később adminisztrátor.

Nálunk a családban mindig is értéke volt a tudásnak. Ez jelentette a jobb jövő reményét. Mondván, hogy a tudás az egyetlen, amit soha nem vehetnek el az embertől, a szüleim nagyon fontosnak tartották, hogy én is továbbtanuljak. Mellesleg a családi hozzáállás hatására eleve kialakult bennem az erre való igény.

És itt már nem pusztán a papírról, a diplomáról van szó, hanem a világ iránti érdeklődésről. Például én a mai napig önszorgalomból fejleszttem az angol tudásom, olvasok a kvantumfizikáról, pszicho-

lógiairól, természettudományról, robottechnikáról, bármiről... A versek és regények iránti érdeklődés pedig eleve a szakmámhoz tartozik, mivel magyartanár vagyok. Egyszóval „érdekel minden emberi történet”. Ilyen vagyok. Azt tartom, hogy – mint minden – ez is a családban kezdődik.

Éppen ezért én is úgy nevelem a gyerekeimet, hogy érezzék a tudás értékét. Minden este olvasunk együtt, és próbálok a legjobb tudásom szerint válaszolni a kérdéseikre.

Tudni szeretek, nem tanulni. De ezért a tudásért hajlandó vagyok elviselni a tanulás fáradalmait.

1991-ben végeztem nappali tagozaton magyarkommunikáció szakon az egri főiskolán. Életem legszebb évei voltak. Rengeteget kellett olvasni, de én nem bántam. Érdekelt. Szívtam magamba a tudást. 18 éves koromban, még a főiskola előtti nyáron férjhez mentem.

Persze, korántsem volt könnyű a fősuli mellett a háztartást is vinni. Nem mondom, hogy mindig mindent sikerült tökéletesen megoldani, de a férjem is türelmes volt, így minden ment egészen jól. Magyarból jó, kommunikációból jeles eredményt értem el. Volt, mikor több ösztöndíjat kaptam, mint amennyi a férjem fizetése volt.

Sajnos, ezután jött a nagy kijózanodás pillanata. Egy teljes évig nem találtam munkát, pedig megmozgattam minden követ. Gyermekekoromtól tanár szerettem volna lenni.

Aztán egy év után nagy nehezen sikerült hozzájutnom egy napközis nevelői álláshoz. A munkahelyem elég messze volt a falutól, ahol éltem, ezért már reggel el kellett indulnom, ha nem akartam elkésni a munkából. Este nyolcra értem haza. Csináltam, de nem élveztem. Sajnos az igazgatóval nem jöttem ki jól: nem tetszett a gyerekekhez való hozzáállása (főként roma gyerekek voltak). Ráadásul az iskolában összesen egy napközis csoport volt: az enyém. Elsőtől nyolcadikosig oda járt minden gyerek! Szomorú sorsokba láttam bele.

Sokszor feltettem magamnak a kérdést: hát ezért tanultál? De muszáj volt csinálni: kellett a pénz, és amúgy sem tudtam volna már tovább otthon ülni haszontalanul. Ahogy mondani szokás: „ez nem az én műfajom”.

Éreztem, ha ez így megy tovább, teljesen ki fogok égni.

Időközben szerencsére várandós lettem.

Három évig otthon voltam a nagyobbik fiammal. Rengeteget foglalkoztam vele, igyekeztem tökéletes lenni háziasszonyként is. (Alapvetően maximalista vagyok. Nem könnyű teljesítenem a magammal szembeni elvárásokat.)

Egy idő után arra ébredtem rá, hogy ez az élet nem elégít ki. A régi munkahelyemen megszűnt a szerződés. (Nem sajnáltam nagyon.) El kellett gondolkoznom azon, hogy mihez fogok kezdeni, ha lejár a GYES.

Most már nem voltam olyan naiv, mint pályakezdőként. Tudtam, hogy egyszakos általános iskolai tanárként nem lesz túl nagy esélyem a munkaerőpiacon. A kommunikáció szakkal pedig legfeljebb Pesten helyezkedhettem volna el. Oda meg nem akartam menni a család miatt. Tudtam, hogy tanulnom kell még valamit. De nem csak ez volt az ok. Képtelen lettem volna már tovább otthon maradni. Hiányzott valami más. Lehet, hogy ezt nem szép kimondani, de önmagában az anyai és háziasszony-szerep nem elégített ki.

Tudtam azt is, ez az utolsó esély, hogy ingyen tanulhassak. És ez is lényeges szempont volt, mivel – őszintén szólva – nem vetett fel a pénz. (Mára már ezt a lehetőséget is elvették a nőktől.)

Sokat gondolkodtam azon, hogy mit tanuljak. A történelem szak mellett döntöttem. Sejtettem, hogy nem lesz könnyű, sokat kell magolni. Egy ismerősöm viccesen úgy fogalmazott: történelem? – ahhoz fenék kell! Gondoltam, hát nekem az van.

Időközben a pocakomban már ott gömbölyödött a második gyerek...

Nos, sokan azt mondják, hogy bölcsészből már van éppen elég. Én például az ún. reál tantárgyakból is jó voltam. Választhattam volna azt is. Vagy tovább tanulhattam volna pénzügyi vonalon, mondjuk. Meg tudtam volna csinálni. De mit tegyek, ha ez volt a szívem szerint való döntés, ha ez tudott igazán lelkesíteni???

Emlékszem, a két hónapos fiammal mentem beiratkozni a levelező szakra. A főiskola folyosóján meg kellett szoptatnom.

Nagyon izgultam, hogyan fog minden menni egyszerre. Szerencsére apukám tudott segíteni. Sokszor ő vigyázott a gyerekekre, mikor konzultációra mentem, vagy vizsgára.

A férjem akkor még vállalkozó volt, tele munkával. (Sajnos, azóta tönkrement a vállalkozása.) Szóval, nem volt könnyű. Sokszor kétségek gyötörtek, hogy helyesen döntöttem-e.

Főleg a vizsgaidőszakok voltak nehezek. Amint fentebb is említettem, maximalista vagyok. Így aztán nem „blicceltem”, mindent becsületesen megtanultam a vizsgákra. Nem a jegyek miatt, hanem mert ezzel tartoztam önmagamnak, és mert valóban érdekelt a történelem. Érteni akartam, hogy mi és miért történt az emberiséggel, hogyan jutottunk odáig, ahol most tartunk.

Meg kell mondjam, a férjem egyre nehezebben viselte az én nagy tanulásomat. Büntudatom volt a gyerekek miatt is. Mégsem adhattam fel a harcot.

Kellett a sikerélmény is. Megtettem érte mindent, így a siker sem maradt el.

Az első vizsga előtt valósággal rosszul voltam. Egy félelmetes hírű tanárnál kellett vizsgázni. Jeles eredményt értem el, miközben sokan megbuktak. Aztán megnyugodtam. Innentől kezdve tudtam, hogy menni fog.

Persze két kicsi gyerekkel nem volt már olyan egyszerű, mint annak idején, nappalis koromban.

Előfordult, hogy miközben a kétéves fiam az ölemben ült, a kicsit meg a babakocsiban ringattam, az ókori görögöket tanulmányoztam.

Néha „bemenekültem” tanulni édesapám lakására, míg ő a gyerekeket istápolta nálunk otthon.

Meg aztán a karácsony se volt az igazi, hiszen éppen akkor volt a vizsgaidőszak. Úgy oldottam meg, hogy félkész halászlevet meg kroketteket vettem. Így csak a mézeskalácsot meg a mustáros húst kellett megcsinálnom. (Ez utóbbiban kivételesen a férjem is segített.) A bejglit anyósom küldte. Valahogy azért megoldottuk.

Mondanom se kell, nagyon büszke voltam, mikor végre átvehettem a diplomámat. És persze az volt az első, hogy megköszöntem a családomnak, hogy mellettem álltak ebben az egész örületben. Az ő türelmük és segítségük nélkül nem ment volna.

Sajnos, mindezt a lelkesedést egy kicsit letörte, hogy ismét egy évig hiába kerestem munkát. Már szinte bármilyen állás jó lett volna, csak legyen. Közben elkezdtem angolt tanulni a munkaügyi központ támogatásával. Gondoltam, hasznos lesz. Meg aztán szeretem is ezt a nyelvet. Máig hobbim, hogy angol újságokat olvasok.

Nagy nehezen végre egy évvel ezelőtt találtam egy magyar szakos állást. Ráadásul úgy néz ki, hogy előbb-utóbb a történelem is az enyém lesz, mivel a történelmet tanító igazgató hamarosan nyugdíjba megy. (Talán éppen ezért választottak engem. Tehát úgy néz ki, gyakorlati szempontból is megérte történelmet tanulni.)

Sajnos a munkahelyem megint távol van a településtől, ahol lakom. De hát nem lehet válogatni. Nincs miből. Egész nap odavagyok. Hajnalban indulok a busszal (a buszmegálló 30 percnyi távolságra van a házunktól). Ráadásul egyszer át kell szállnom. Ez főleg télen nehéz, ugyanis 40 percet kell várnom a szomszéd településen a buszszomra. Mivel a gyerekeim sem a lakóhelyünkön járnak oviba, hanem éppen ellentétes irányban,

mint ahova dolgozni járok, a munka után még el kell mennem busszal értük az oviba (másfél órás út!). A rossz közlekedés miatt így este hét körül vagyunk otthon. Mondanom sem kell, emellett a házkörüli teendőkre nem nagyon jut időm. Ráadásul sokszor haza kell vinnem a munkát (dolgozatjavítás, a dolgozat feladatainak kidolgozása, iskolai műsorok megírása, készülés az iskolai programokra stb.).

Egy ideig angol tanfolyamra jártam a munka mellett, de ez már tényleg nem tett jót a családi életünknek. Beláttam, hogy ennyit nem ér meg az egész, és inkább abbahagytam a tanfolyamot. Most buszozás közben autodidakta módon próbálok e téren szinten tartani a tudásomat.

Szeretném „megcsinálni” a mesterképzést is mindhárom szakomból, de ilyen körülmények között ez már tényleg sok lenne. Várom. Hátha egyszer még lehetőség nyílik erre is.

Summa summarum: azt hiszem, az a legfontosabb, hogy az embernek legyen igénye a tudásra. De még ez is kevés, ha a körülötte lévők nem segítenek, nem támogatják az embert.

Fábián Krisztina

Tizenöt évesen egy nagyközségből kerültem városi gimnáziumba és kollégiumba. A középiskolás évekre nem szívesen emlékszem; bár az általános iskolában nagyon jó tanuló voltam, a gimnáziumban folyton azt hallottam, hogy hármas matematika jeggyel egyetlen főiskolán sem boldogulok majd. Talán nem is csoda, hogy – bár beadtam a jelentkezésemet Vendéglátóipari Főiskolára – szinte megkönnyebbültem, amikor megkaptam az elutasításról szóló értesítést. Édesanyámék kicsit aggódtak, én viszont fellélegeztem; untam a tanulást, nem voltak sikerélményeim, nem volt motivációm. Úgy érzem, a gimnáziumban nem kaptam biztatást, inkább hibáimmal, hiányosságaimmal való állandó szembesítést.

A következő évek munkával teltek. Vállalkozóként üzemeltettünk büfét, ruhaboltot, voltam adminisztrátor és üdülőgondnok. Voltak olyan éveim, amikor üdülőkbe jártam takarítani; lehet, hogy hihetetlen, de ezt a munkát is szerettem! Az egyetemem, főiskolát végzett ismerőseimmel beszélgetve mindig élt bennem az érzés, hogy a felsőoktatás csupán a legokosabbaknak való, nekem esélyem sem lenne. A munka mellett elvégeztem 1–2 tanfolyamot, amelyek az új tudás megszerzésén túl azt a felfedezést is tartogatták számomra, hogy NEM VAGYOK BUTA. A vizsgáim a legjobban sikerültek. Bátorrágot merítve belőlük, beadtam a jelent-

kezésemet alapfokú német nyelvvizsgára, amire otthon, egyedül készültem fel. Sikerült!

Hamarosan kisfiam született, akivel 3 évig otthon maradtam, de a tanulás ízét ekkorra már megszerettem. Nem volt kérdéses számomra, hogy továbbtanulok. Csupán a szakirányt nem tudtam meghatározni...

Ebben az időszakban magánéleti válságba kerültem, kerültünk a párommal. Ahhoz, hogy kapcsolatunkat meg tudjuk menteni, mediációt vetünk igénybe. Ugyanebben az időben lehetőség nyílt szociálpedagógus szakon, levelező tagozaton pótfelvételre jelentkezni egy pedagógiai főiskolára. A családdal megbeszéltük a lehetőséget, s mivel támogattak benne, beadtam a jelentkezésemet. Eközben a segítő szakemberhez is jártunk. Miközben a kapcsolati problémánkat sikerült megoldanunk a szakember segítségével, beszélgettünk a főiskoláról is. A mediátor abban is segítséget nyújtott, hogy megtanuljak bízni magamban, abban, hogy képes vagyok elvégezni a főiskolát. Elmondta, hogy a tanulás éve alatt képes leszek sok mindent másképp látni és rengeteg pozitív változást hoz majd életünkbe ez az iskola.

Ami különös számomra, hogy akkor a szociálpedagógiáról mindössze annyit tudtam, hogy egy segítő szakma, semmi többet.

A szeptember hamar elérkezett; 32 évesen, a családom kíséretében vonultam be a kollégiumba, ahol egy egész hetet kellett eltöltenem a párom és gyermekem nélkül – életünkben először. Mivel gyermekem még csak három éves volt, félttem, féltettem, ugyanakkor tudtam, hogy az apukája és a mamija mellett a legjobb kezekben lesz. Nyugtattam magam, hogy hamar elrepül az egy hét, és újra találkozunk. Mivel tudom, hogy a kicsi gyerekeknek milyen felfoghatatlan még az idő, még otthon készítettem neki minden napra 1–1 apró meglepetést, amit vagy találós kérdés megoldásával vagy labirintuson való eligazodás után találhatott meg otthonunkban. Édesapjával pedig az asztali naptárban bejelölték színes ceruzával azt a napot, amikor jönnek majd értem, valamint kisfiam minden egyes eltelt napot kiszínezhetett a naptárban. A napok talán így gyorsabban és kicsit izgalmasabban teltek.

Az én napjaimba is beköltözött az izgalom; legelőször akkor, amikor az eltelt egy hét előadásainak anyagát nézegettem; rádöbentem, hogy eddig nem voltam tisztában azzal, mit is vállaltam. Nem tudtam, hogyan lesz a sok írott anyagból tétel, azt meg főleg nem, hogyan tudok ennyi mindent megjegyezni 1–1 vizsgára. Azt sem tudtam, hogyan

kell a beküldendő dolgozatokhoz hozzáfogni, egyáltalán hol tudok szakirodalmat beszerezni. Abban azonban biztos voltam, hogy nem fogom feladni; megmutatom magamnak, a családomnak és a világnak, hogy képes vagyok rá.

Az első félév az ismerkedés ideje volt; a tanuló társakkal, a tananyaggal, a tanulás technikájával, az előadók elvárásaival. Szerencsére a kollégiumban töltött időszak alatt barátokra is találtam. A szobatársaimmal megkedveltük és a további hét félévben is segítettük egymást. Nagyon sokat jelentett nekem a családom segítségén túl a lányok – akik maguk is édesanyák, dolgozó nők – biztatása, példamutatása.

Nehézséget jelentett számomra, hogy a főiskola könyvtárából mindössze 1–2 napra kölcsönöztek szakirodalmat. Mivel távol laktunk, megoldhatatlannak tűnt időben visszajuttatni a kölcsönzött könyvet, így más lehetőség után néztem. Egy hozzánk közelebbi városban találtam rá a megyei pedagógiai könyvtárra, ahová aztán rendszeresen jártam kölcsönözni.

A tanulást nem könnyű összeegyeztetni a munkával, a családdal, gyermekneveléssel. Ezt úgy sikerült megoldani, hogy kifejezetten nyári munkahelyet kerestem; egy üdülőben lettem gondnok. Így a többi évszakban csak a háztartással, családdal kellett összehangolnom a tanulást. Egy dolgra már az első félévben rádőbentem: kizárólag akkor tudok tanulni és dolgozatot írni, amikor egyedül vagyok. Így többnyire az estekre, hajnalokra tartogattam a tanulnivalóimat. Ha hétvégére is maradt feladat, a kisfiamat a páromra, anyukámra is nyugodt szívvel bízhattam.

Mivel a diploma feltétele alapfokú nyelvvizsga volt, nekem már nem kellett volna nyelvet tanulnom. Azonban úgy döntöttem, ezt sem hagyom ki; beiratkoztam egy tanfolyamra, amely középfokú nyelvvizsgára készített fel. Meg is lett az eredménye, hamarosan kezembem tarthattam a nyelvvizsga bizonyítványomat!

Fokozatosan rádöbentem arra is, hogy az elsajátított tananyagot nem csak leendő munkahelyemen tudom majd hasznosítani, hanem az életünk egyéb területein is. Különösen a pszichológiát kedveltem, ezen belül is a gyermeki lélek „működése” érdekelt nagyon.

Az is hamar bebizonyosodott számomra, hogy a főiskola nem egy mumus; nem kell félni tőle, ha megfelelően készülök a vizsgákra, nem nagyon érhet meglepetés. Megtanultam büszkének lenni a tudásomra, a jó eredményeimre. Személyiségem sokat változott. Talán a több, szociális terepen szer-

zett gyakorlatnak is köszönhető, hogy nyitottabbá, türelmesebbé, empatikusabbá, toleránsabbá váltam. Önbizalmam nőtt, kommunikációs képességem fejlődött. Nem csupán a számítógép általános kezelésében szereztem gyakorlatot, a dolgozatok írása szövegszerkesztési ismereteimet is jócskán bővítette.

Az utolsó tanév elején kiderült: újra babát várok. Nagyon örültem neki, bár tudtam, korábbi egészségügyi problémáim miatt veszélyeztetettnek nyilvánítanak majd. A családi kupaktanács úgy döntött, hogy addig folytatom a főiskolát, amíg bírom; ha bármilyen negatív változás állna be állapotomban, egy évet halasztok majd.

Az utolsó előtti félév vizsgáit rendben lettem s még elvégeztem a legutolsó, 100 órás szakmai gyakorlatot is a helyi általános iskolában. Már a záróvizsga tételait kezdtem kidolgozni, amikor – terhességem 33. hetében – egyik reggel hirtelen elfolyt a magzatvizem, és még aznap este, a vártnál 7 héttel hamarabb, világra jött a kislányunk. A következő napokat, heteket a kis koraszülöttel családunk többi tagjától 180 kilométerre töltöttük; a kicsi lányom eleinte az inkubátorban, én pedig az anyaszállón. Akkor úgy érzetem, hogy az aggodalom a kicsiért minden eddig tanult dolgot kitörölt a fejből. Aztán ahogy teltek a napok, úgy erősödöttünk mindketten. Lassan el kellett döntenem, mi legyen a záróvizsgával. A következő látogatásra a családom már a tételeimmel felszerelve érkezett; az anyaszállón, a két etetés közötti időben hozzáfogtam a tanuláshoz. Nem mondom, hogy egyszerű volt figyelmemet a tananyagra irányítani, hiszen gyakran azon kaptam magam, hogy gondolatban a koraszülött osztályon fekvő kislányomnál járok. Szép lassan azonban újból belejöttem a tanulásba.

Amikor a kicsi lány elérte a két és fél kilós súlyt, hazaengedtek minket. Megint csak hasznát láttam a tanultaknak; már nem volt ismeretlen számomra a testvérféltékenység miértje, tudtam, milyen jelekre kell figyelni a kislány fejlődési szakaszaiban. Hamarosan DSGM gyógyterápiára kellett hordanunk őt, amiről először szintén elméletben tanultam az egyik félévben.

A hazaérkezésünk után három hétre következett az államvizsga. Nem tűnt egyszerű vállalkozásnak, hogy lehetőleg ne nélkülözzön engem sokáig a kicsi, de a jó szervezéssel ezt is megoldottuk, méghozzá úgy, hogy sikerült jelesre vizsgáznom.

A diplomaosztó ünnepségre az egész családom elkísért. Itthon mindannyiuknak megköszöntem, hogy mellettem álltak és segítettek, hogy tanulhas-

SZÍN

sak. Nem kis áldozat volt ez részükről sem! A párom minden vizsgára autóval vitt el és az autóban megvárta, hiszen ez volt a feltétele annak, hogy vizsga után viszonylag hamar hazaérjek. Ukucám gyakran vigyázott ilyenkor is a kislányunkra.

A kislányom a kezdeti nehézségek után szépen fejlődött, mára okos, gyönyörű óvodás lett.

Amikor a kislány a második évét betöltötte, településünkön az éppen induló Családsegítő Szolgálatba családgondozót kerestek. Tudtam, nem szabad tovább várnom, hiszen végzettségemnél fogva alkalmas vagyok a feladat ellátására. Szerencsére kisvárosunknak van bölcsődéje és tudtak helyet biztosítani kislányunknak. Bár eleinte óriási lelkiismeret-furdalásom volt amiatt, hogy nem maradhatok itthon veled három évig, de később megnyugodtam; a kicsi szeretetteljes környezetbe került.

Már két éve dolgozom a végzettségemnek megfelelő helyen, ahol megtaláltam a számításaimat. A munkatársaim és a klienseim is elfogadtak. Nagyon szeretem a munkámat és örülök, hogy – bár kicsit későn – nekifogtam a tanulásnak, és ezt a pályát választottam!

Galbács Tiborné

*Aki talál, megismer, aki keres, talál,
s az keres, aki azt gondolja, tudatlan.*

(Platón)

Korlátok között élünk. Ám ha ismerjük korlátainkat és magunkat annyira, hogy végiggondoljuk, mit is szeretnénk elérni, akkor már csak annyi a feladatunk, hogy kitűzzünk magunk elé egy elérhető célt. A többi már szinte magától megy...

Mérlegképes könyvelői végzettséggel és érettségivel 45 éves koromig tökéletesen elboldogultam a munkaerőpiacon. Ám egy kormányrendelet következményeként ahhoz, hogy vezető munkakört betölthessek, a meglévő képzettségem mellé egy diplomával is rendelkeznem kellett. Így tehát közel 25 éves szakmai gyakorlattal felvételiztem a Gazdasági Főiskolára. Úgy éreztem magam, mint akit sarokba szorítottak... Egy év halasztást kértem a jelentkezéssel szinte egy időben. Képtelen voltam belekezdeni a tanulásba.

Motiváció

Természetesen nem az volt a problémám, hogy tanulnom kell, hanem az, hogy olyan tantárgyakat kell tanulnom, amiket a szakmában eltöltött hosszú idő miatt a gyakorlatban valószínűleg jobban tudok, mint a tanárain. Maga a tanulás mint követelmény nem érintett negatívan. Régóta játszot-

tam a gondolattal, de rám is igaz volt az, ami annyira nőre: család, gyerekek, karrier, hosszú volt a sor, ami a kötelezettségeimet illeti. S valahol a végén ott voltam ÉN. Most azonban már minden nehézség nélkül tanulhattam, csak valami olyat szerettem volna tanulni, ami érdekel, ami új ismereteket nyújt, amiben örömem lehetem. Első gondolatom a szabad bölcsészet volt, ám valami olyan képzést kerestem, ami kicsit „kézzel foghatóbb” lesz közel 50 éves friss diplomásként. Így találtam rá az andragógiára. Érdekes tantárgyak, merőben új terület, és mégis a titkos vágyam, a bölcsészet területe.

Amint megtaláltam azt a szakot, ami kedvemre való volt, egészen más szempontok alapján értékeltem a helyzetemet. Többé már nem kényszerből kellett tanulnom, hanem egyszerűen elérkezett az én időm. Attól, hogy én választottam, hogy önként jelentkeztem, minden megváltozott. Kitöltöttem a jelentkezési lapot három főiskolára. Azzal koronáztam meg döntésemet, hogy első helyen az ELTE-t jelöltem meg. Mikor megkaptam az értesítést, hogy felvételt nyertem, már valóban úgy éltem meg a helyzetemet, mint egy nyertes! Hol volt már a kényszer! Átvette helyét a lehetőség!

A kezdet

45 évesen tanulni csak teljes odaadással lehet. Az első évben rengeteg nehézségem volt. Munkahelyemen nem tolerálták a döntésemet, még szabadságra sem engedtek el, tehát felmondtam. Hiába volt kormányrendelet, a munkáltatókat nem érdekelte a diploma, csak a szakmai gyakorlat. Fél évig voltam munka nélkül. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem fordult meg a fejemben, hogy feladom. Hiszen két gyerekem van, s a férjem jövedelméből nem tudtunk volna megélni. De a családom egy emberként amellettt volt, hogy ne hagyjam abba. Igaz, ez részükről inkább anyagi megfontolás eredménye volt, de a kételkedésemet eloszlatta. Így tehát teljes erőmmel a tanulással foglalkoztam, miközben a szélrózsa minden irányába pályázatokat küldtem. Első év végére sikerült olyan munkahelyet találnom, ahol, ha nem is támogatták, de nem akadályozták, hogy folytassam a tanulmányaimat.

Idő

Amíg otthon voltam, sikerült úgy átszervezni a napi teendőimet, hogy kora estétől csak a tanulással foglalkozhattam. Ennek nagyon nagy hasznát láttam, amikor újra dolgozni kezdtem, hiszen gyakorlatilag már kész időbeosztás szerint éltem. Egész életemben szakmai képzéseken vettem részt,

tapasztalatból tudom, hogy úgy nem lehet eredményesen tanulni, ha minden rendszer nélkül, lopott órákban tanulok. Ez mindig lemaradást eredményez, s azt bepótolni szinte lehetetlen. Hétköznap munka után „kikapcsolódásként” a háztartás napi teendőit végeztem el, és a kora esti óráktól tanultam. A hétvégéimet a házimunka töltötte be. A gyakorlatban nem volt túlságosan megterhelő.

Amikor korábban felvetődött a továbbtanulás gondolata bennem, az idő volt az a tényező, ami miatt mindig elhalasztottam. A gyermekeim kicsik voltak, a férjem 24 órás munkarend szerint dolgozott, ha akkor belekezek a tanulásba, idő hiányában eleve kudarcra ítéltém volna magam. Most azonban a gyerekek már nagyok, ha úgy tetszik, a magam ura vagyok...

Saját elhatározás

Már nem is gondoltam a Gazdasági Főiskolára. Most kedvemem leltem az előadások látogatásában, tagja voltam egy tanuló körnek, rengeteg új ismerősöm lett, élveztem az esti nyugodt tanulást, a házi dolgozatok elkészítését. Hiszen én választottam meg a témát, az időt, de még az egyetemet is! A második évnek már azzal az elhatározással kezdtem neki, hogy pályát fogok módosítani! Úgy érzetem, elég volt a számviteli területből, valami egészen új elképzelés körvonalazódott bennem. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy elfecsérelt időnek gondolnám az eddigi munkámat. Szó sincs róla. Azonban minden téren jót tett nekem, hogy valami újba kezdtem. Miért kellene feltétlenül rutinmunkát végezni? Elképzelésem jó talajt talált munkahelyemen. Itt ugyanis felnőttképzéssel foglalkoznak, csak én a számviteli területen dolgoztam eddig. Harmadik év közepénél jeleztem az igazgatónak, hogy szeretnék átkerülni a felnőttképzési területre. Azt hiszem, erre mondják, hogy jókor, jó helyen...

Tanulmányi eredményem híven tükrözte a lelkesedésemet, s a siker sem maradt el, hiszen amellet, hogy a munkahelyemen elfogadták, sőt támogatták a szándékomat, az egyetemen állami támogatott képzésre soroltak át harmadik évre költségtérítésből a tanulmányi eredményem miatt.

Lassan úgy a közvetlen, mint a tágabb környezetem elfogadta, hogy a felnőttképzést választottam.

Új utakon

Tehát újra pályakezdő vagyok! Korosztályomból a legtöbben nem értenek egyet a döntésemmel. S ez

talán – ha általánosítunk – az egész életen át tartó tanulás gondolatának jelenlegi magyarországi foganatását is tükrözi.

Mint végzett andragógus tudom a tanulmányaimból, hogy nem az én korosztályom a célzott korosztály a „Lifelong Learning” szempontjából, hanem a mostani fiatalok. Ők már természetesnek veszik majd, hogy folyamatosan tovább- illetve át-képezzék magukat, ha a munkaerőpiac változásai ezt az igényt támasztják velük szemben. Azonban a főiskolákon szerencsére nincs kint a felirat, hogy „csak fiataloknak”. Így a 45 éven felüli korosztály is kamatoztathatja tudását, ha van indíttatása és kitartása, senki sem gátolja a tanulásban. Nyilvánvalóan, az én korosztályom jól járt azzal, hogy a tandíj bevezetésével egy időben a ponthatárokat is lejjebb vitték, hiszen csak így volt lehetséges, hogy a 25 éves érettségi vizsgámmal megszerzett pontokkal felvételt nyerhettem. Valóban volt olyan vélemény, hogy a pénzünkért ott ülhetünk, ám egyfelől ez a nappalis hallgatókra ugyanúgy vonatkozik, másfelől pedig azért mégis döntően lehetőséget jelentett, nem pedig negatív megkülönböztetést. Nincs olyan képzési forma, ami mindenkinek egyformán jó. Azonban egy középkorú embertől már elvárható, hogy ismerje saját magát annyira, hogy mérlegelje a lehetőségeket és a buktatókat.

Nagyon jó olyasmit tanulni, ami megfelel az érdeklődésemmek. És várakozáson felül jó volt felnőtt fejjel egy tanuló közösség tagjának lenni. Ez rengeteg jó dolgot hozott mindenkinek. A tanárokkal kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolatunk alakult ki. Legtöbbjükkkel közel azonos korosztályhoz tartoztam. Ma, amikor annyit lehet hallani a tanári diák viszályokról, ez különlegességgnek számít, holott ennek kellene természetesnek lennie. Igazából én éppen ebben látom a jövő szempontjából a lehetőséget. Ha megvalósulhat az, hogy valóban egész életükben tanulnak majd a fiatalabb nemzedékhez tartozók is, az ő gyermekeik már természetes dolognak fogják tartani, hogy jó kapcsolat van tanár és tanuló között. A tanulás nem egy szükséges rossz lesz, hanem egyszerűen az életük része. Hiszen ez lesz immár a kézzelfogható példa előttük.

Gyermekeim szerint megfiatalodtam. Valóban egészen más lett az életszemléletem, amellet, hogy az alaptermészetemben nem történt változás. Hiszen az alaptermészetem az egész tanuláshoz való viszonyulásomat befolyásolta, egy felnőtt már erősen szelektálja az új információkat aszerint, hogy azok beleillenek-e a saját kialakult felfogásába, vagy sem. Ám sokkal könnyebben veszem a változásokat, amik elkerülhetetlenül hozzátartoznak

az élethez. Szellemileg hihetetlen mértékben megfiatalodtam, ezt érzem magamon. Tulajdonképpen valahogy nyitottabbá váltam nem csak az új dolgok, hanem az emberek irányában is.

Jövőkép

Ha úgy tetszik, megtaláltam azt az elfoglaltságot, amivel kitölthetem a felnőtt gyerekeim után maradó szabad időt. Szeptembertől angol nyelvet tanulok. Ez nem „vérre megy”. Amennyiben sikerül nyelvvizsgát tennem, akkor úgy tervezem, hogy tovább megyek MA képzésre, szándékom szerint természetesen az ELTE-re, andragógia szakra. Ám van „B” tervem is arra az esetre, ha a nyelvtanulásba beletörik a bicskám. Ebben az esetben felnőttképzési szakértő képzésre jelentkezem majd. Ott nem bemeneti követelmény a nyelvvizsga.

Július 29-én vettem át a diplomámat, és olyan szerencsés vagyok, hogy augusztus 1-től már át is helyeztek felnőttképzési referensi munkakörbe, munkahelyemen belül. Ezen a téren tehát nincs okom panaszra. Egy év múlva a felnőttképzési területre már gyakorlati szempontból is lesz némi rálátásom, s ez segít majd a végleges választásban arra vonatkozóan, hogy merre menjek tovább.

A jelenleg hatályos jogszabályok értelmében a diploma megszerzése után négy év szakterületen megszerzett szakmai gyakorlat birtokában lehet regisztráltatni magamat felnőttképzési szakértőnek. Itt alapszakmának már jól fogom hasznosítani a számviteli területet.

Ez így együtt már szép életpálya lehetne... s ha rajtam múlik, lesz is.

Korcsmáros Györgyné

„NON SCOLAE, SED VITAE”

Három gimnáziumi osztállyal és lelkemben nagy daccal indultam neki a nagybetűs életnek. Nem én akartam félbe hagyni az iskolát, hanem így alakult. Apám a rokonok hívására elküldött Stockholmba, és remélte, ott is maradok. No, nem azért, hogy megszabaduljon tőlem, hanem az én jobb jövőm reményében. Ez 1964-ben történt.

Minden nagyon szép és jó volt, nem győztem magamba szívni a sok csodát. Egy évig. Addig bírtam. Visszahívott a szívem, a diákszerelem. Apám tombolt. Ettől kezdve örökös harcban álltunk egymással. Végül úgy vettem véget a hadiállapotnak, hogy munkába álltam, és az akkor divatos módon, szüleim tudta nélkül, titokban férjhez mentem (hiszen közben betöltöttem a tizennyolcadik évemet és fenemód öntudatos leányzó voltam), és tíz év alatt szültem hat gyereket.

A tíz év gyorsan elszaladt, lejárt a GYES, munkába álltam, természetesen betanított munkásként. Hiszen sem érettségim, sem szakmám nem volt. Csakhogy sehol nem találtam a helyem.

Nem a munkával volt baj, hanem az emberekkel, a munkatársakkal. Fogalmam sem volt, miért, de előbb-utóbb vagy velük, vagy a főnökömmel meggyűlt a bajom. Az utóbbiak aztán a szám miatt kirúgtak, az előbbieket miatt én számoltam le. A végén odalett az önbizalmam, és már előre féltem a konfliktusoktól, a munkahelyektől. Pokol volt így munkába járni.

Az élet folydogált és a világ változott. Új dolgokkal találtuk magunkat szembe: munkanélküliség, munkanélküli segély. Naná, hogy én is találkoztam, még hozzá jó gyorsan ezekkel. Szégyelltem is magam miatta, és amikor – mint mondani szokták – „pecsételtetni” mentem és hosszú sorban ácsorogtam, zavaromban a falon függő irományokat olvastam olyan képpel, mintha rettenetesen érdekelne a tartalmuk.

Aztán tényleg felkeltette az éppen utolsó a figyelmemet. A következő állt az A/4-es lapon: Tanfolyam. Gyógynövény gyűjtő, termesztő, feldolgozó, drogzésztő tanfolyam. Azonnal tudtam: igen, ez kell nekem! Ezt az én kedvemért hozták létre.

A jelentkezési határidő vége éppen az a nap volt, amikor ráakadtam a kiírásra. Az emeletre irányítottak, és a lépcsőskön nem a lábaim, hanem szárnyak vittek fel.

Hamarosan már az ajkai buszpályaudvaron vártam a diákokkal a Pápára induló buszt, mert én is nappali tagozatos voltam a mezőgazdasági iskolában.

Negyvenhárom éves voltam, három unokával büszkélkedtem, de most egyenesen felvágtam, hogy iskolába járok. A gyerekeim csodálkozva bámulták a változást, amin átestem. A három kisebb kölykőm még középiskolás volt. Nem díjazták, amikor mosogatás, porszívózás került a napi teendők közé.

– Tanulnom kell – próbáltak háritani.

– Nekem is! – a válaszmótól leesett az álluk.

Észre sem vettem, de kezdtem felvenni diákos szokásokat viselkedésben, öltözködésben, a világot is másképp, vidámabban szemléltem.

Na és a tananyag! Én csak „boszorkány tudományoknak” neveztem. Éppen nekem való volt. Kiegészítő tantárgyként vállalkozói ismereteket is okítottak, de ezt nem nagyon szerettem. Később viszont nagyon jól jött. Az „osztálytársak” itt kedvesek voltak hozzám, senki nem bántott, jól éreztem magam köztük. Lubickoltam az életben ez alatt a

kilenc hónap alatt. Szívemből sajnáltam, amikor vége lett.

A megszerzett tudás nagyon jól jött. Évekig gyógynövény gyűjtésből éltünk. A privatizáció viszont mindent elrontott. Mármost nekünk. Minden talpalatnyi földnek lett gazdája, és a tulajdonosok már (jogosan) nem nézték jó szemmel, ha a földjükön garázdálkodtunk, vagy csak pénzért akarták megengedni a gyűjtést, de volt, aki sehogy sem. Így vége lett.

De csak a gyűjtésnek, mert a tudásom megmaradt, sőt a tapasztalatok és a könyvek tanulmányozása során gyarapodott.

Csak most lettem igazi boszorka! Először magamon próbáltam ki a tanult növények hatását, majd népes családom követelt gyógyítást, most már a fél falu bizalommal fordul hozzám. Egy-egy látványos gyógyulás után határtalanul boldog vagyok. Életem nagy áldása lett ez a tanfolyam.

Mivel megszűnt a gyűjtés, megint üzemben kezdtem dolgozni, és már meg sem lepődtem, amikor megint az utcán találtam magam.

Már tervekkel felvértezve, sőt titkon egy kicsit örülve mentem egyenesen a munkaügyi hivatal tanulmányi osztályára, ahol céltudatosan kiválasztottam a vagyonőr tanfolyamot. Ugyanis harmincyolc éves koromig a gyerekeimmel együtt judoztam. A régi sporttársak közül nagyon sokan biztonsági őrként dolgoztak már évek óta. Mindig irigyeltem őket, amiért nem egy gyári csarnokban kell elviselni azt a sok marhaságot, ami miatt én mindig annyit szenvedtem. Gondoltam, most megfordítom a dolgok menetét, és én „cseszegetek” másokat, mert megérdemlem. Most nem Pápára, hanem Veszprémbe jártam iskolába. Varietas delectat! És ez így is volt! Vidáman és önbizalommal kezdtem bele a dologba. A csopaki rendészeti iskola tanárai okítottak bennünket. Nagyon hamar rájöttem, egy „normális” ember naponta rengetegszer követ el törvénysértést anélkül, hogy tudatában lenne. Én is. De csak eddig! Az alkotmányjog, büntetőjog, polgárjog kinyitotta a szemem. Na, és kaptam még egy nagy-nagy elégtételt a tanulmányaim során: rájöttem, hogy az előző munkahelyi konfliktusaim során az esetek többségében nekem volt igazam, csak nem tudtam a megfelelő paragrafust citálni. De ez bizonyos fokig mindegy volt, mert szerintem akkor is kirúgtak volna. Nem tűrik az okos melóst a buta főnökök!

Ezt is akkor tanultam meg. Fergeteges pszichológia órákon vettünk részt, amiket Döbrönte Gábor vezényelt le. Megtanított beelátni az emberek titkos gondolataiba, kilesni a titkukat egy mozdul-

latból, egy szemrebbenésből. Imádtam ezeket az órákat! Önvédelem órán még menő is lehettem, hála a judónak. Tisztelték még a fiúk is az öreglányt. Ebben az időben már elmúltam ötvenéves. De nem is gondoltam az éveim számára.

Mint mindennek, ennek a tanfolyamnak is vége lett.

A gyerekeim nevetve vigasztaltak:

– Nem baj, Anyu, majd csak kirúgnak még valahonnan, mielőtt nyugdíjba mész!

De én nem akartam kirúgatni magam, mert marhára élveztem a vagyonőrséget. Veszprém-ben én voltam az első és egyetlen nő, aki éjszaka és egyedül mert szolgálatot vállalni. Volt az egyik üzemben egy társam, aki majd megőrült értem, úgy szeretett. Egy németjuhász kutya. A kollégák mindig ellopták szegény ennivalóját az otthoni kutyáik számára. Én feltápláltam, és mivel nappal egy szűk kennelben raboskodott, az éjszakai járőrözést mindig futva csináltuk. Vigyázott is rám, kimondhatatlanul. Brandy-nek hívták. Még most is magam előtt látom beszélő szemeit.

Aztán „elkövettem” egy nagy fogást. Hogy én milyen hülye és becsületes voltam! „Megfogtam” a saját főnökömet, sőt „felnyomtam”! Csak szegény Brandy siratott meg. Talán, sőt biztos, hogy azóta már nem is él az a szegény állat.

Én viszont újra munkát kerestem és találtam: kis falum könyvtárát, teleházát és kultúrházát vezettem. Főnököm a polgármester. A bevett szokáshoz híven ment minden a maga útján.

Jöttek a választások. Én is jelöltettem magam. Miért is ne? Hiszen állampolgári jogom! Neki joga lett volna kirúgni, de nem rúgott ki, csak nem hosszabbította meg a szerződésemet.

Most már cseppet sem búsultam, mert a teleházban nagyon sokszor éreztem hiányát az angol nyelvnek. Ismét Veszprém-ben találtam magam angol alapfokú nyelvvizsgára felkészítő tanfolyamon. Ötvenhét évesen. Németül jól tudok, de ez más volt. Néhány frissen végzett diplomás, akinek szüksége volt a nyelvvizsgára, megpróbált „kóstolgatni”, de Döbrönte tanár úr óráinak hála, nem vettem fel a kesztyűt, sőt, győztesen kerültem ki a harcból és kivívtam magamnak a tiszteletet.

A szűkebb környezetem csak csodálkozott: – Ennyi idősen minek iskolába járnai?

Nem értették, milyen jól szórakoztam, amikor most már értettem, milyen marhaságokat viselnek a polójukon például felirat formájában az emberek. És élveztem, hogy az interneten mennyi információhoz jutok. Hogy az unokáimat a gyerekeim az

angol leckével hozzám küldik. Hát igen, jó az öreg a háznál!

Szóval lett egy ablak, ahol én már bekukucsálhattam.

A szóbeli vizsgán nem lett meg az elegendő pontom, mert mindig belekevertem német szavakat. Igazán nem kenődtem el, mert már tudtam, mit nem tudok, és azt is, hogyan kell pótolni, és hogy nem vagyok hülye. Az írásbeli viszont felért egy katarzissal. A veszprémi egyetem nagy előadójában került rá sor. Ó, milyen büszkén foglaltam helyet a lépcsőzetes sorokban, és mint igazi vizsgázó, aminek tétje van! Érettségi nélkül az egyetemen vizsgázom! Ez annyi mindenért kárpótolt! Egy cseppet sem izgultam, csak büszke és boldog voltam, kibékültem magammal, a hosszú évek kudarcai elúsztak a semmibe! És az írásbelim sikerült! Mégis van bizonyítványom! Azóta már a szóbelin is átmennék.

De még nincs vége! A tanulás utáni szünet csak ezután következett. Ugyanis kiderült, a nyugdíjazásomhoz még szükség van másfél hónapra. Irány a munkaügyi hivatal és a hirdető tábla. Most igazán véletlenül a munkahelyekre voltam kíváncsi. Elhatároztam, nem félek, akármilyen kínzásoknak vetnek alá, azt a másfél hónapot ki fogom bírni. És az első helyre jelentkezni fogok, amit kiírva találok.

Az Ajka Kristály kerestett női betanított munkást. Jelentkeztem, elmondtam őszintén a másfél hónapot, mégis felvettek. Poharakat és kelyheket kellett mosnom, törölgetnem. Tettek ide, tettek oda, végül a legporosabb, legmocskosabb helyen kötöttem ki, ahol azokat a szép üveglóvakat is készítik bonyolult eljárásokkal, amiket a Prima Primissima díjhoz is átadnak. Megtanultam, sőt már tökéletesítettem a technológiát. Már három éve nyugdíjas vagyok, és egyedül én gyártom a lovaskáimat. Ha meglátom őket a médiában, könny szökik a szemembe, mintha a gyerekeim lennének. El kell mondanom, mindez nem csak az én egyedüli érdemem, hanem az első olyan főnöké, akivel életemben találkoztam, aki okít, méltányol, annak ellenére, hogy a gyár igazgatója. Emellett szigorú, a háta mögött mégis Apánknak hívják.

Lehet, hogy kicsit szélhámasságnak tűnik a sok tanfolyam, de úgy érzem, az életemet, a fiatalságomat hosszabbította meg az iskola. Segít a megszerzett tudás lépést tartani a rohanó világgal. Egyelőre még nem kell csak úgy a fiatalok után botorkálnom. Biztosan ennek köszönhetem, de az egészségem kitűnő, hiszen a lelkem is rendben van.

Nyugdíjasként nem tagadom, büszke vagyok magamra. Nemhogy beszűkült volna, hanem kitá-

rult a világ. Kárpótlást kaptam a fiatalkori kudarcokért, van miért élnem, és örülök az életnek.

Mert ugyebár: non scolae, sed vitae discimus.

Még akkor is, ha egy kicsit nagyképpően hangzik.

Miklós János

*Egy kétyermekes családapa öröm-kínjai az iskolapadban
„A 21. század analfabétái nem azok, akik nem tudnak írni vagy olvasni,
hanem azok, akik nem tudnak tanulni, a tanultakat időnként újraértelmezni
és ha kell, elfelejteni és újratanulni.”*

Alvin Toffler

Az életmódokkal és életmód-kutatással foglalkozók számára talán érdekes lehetne az én történetem, pedig nem egy eget verő szenzáció, mert ismerőseim között sokan és egyre többen vannak hasonló helyzetben: felnőttként ülnek be ismét az iskolapadba. Nem szégyen ez ma már számomra, 43 évesen sem okoz különösebb gondot, büszkeséggel tölt el, de jócskán megkeseríti s ugyanakkor meg is édesíti az életemet. Az alábbiakban remélem kiderül, miért.

Kezdeném egy rövid élettörténettel. Miklós János vagyok, hivatásos néptáncos, a Nagyvárad Állami Filharmónia folkszakán belül működő Nagyvárad Táncegyüttes vezetője. Nagyváradon születtem, itt éltem le majdnem egész életemet, és itt élek, dolgozom a jelenben is. A közeli határismereteim miatt mehettem volna, szökhettem volna sorstársaimmal sokszor külföldre is, de úgy gondoltam s most is úgy gondolom, ide teremtett az Isten, s nekem itt van dolgom. Székelyföldről a jobb megélhetést remélve elszármazott szülők első fiaként jelessel jártam ki iskoláimat, és leérett-ségiztem még az „átkos” korszakban, de a szerényebb megélhetésünk miatt nem jelentkezhettem a nagyobb egyetemi városok csillogó hírnevű egyetemjeire. Én úgy döntöttem, anyám szoknyája mellett, itthon járom ki az akkor még virágkorát élő Gépész-Almérnöki Főiskolát, hátha nem kerül majd szüleimnek olyan sokba embert faragni belőlem. Osztályomból egyedül csak én jutottam be felsőbb iskolai képzésbe, pedig voltak nálam sokkal „jobb koponyák” is. Mondhatom úgy, dagadó májjal és mellekkel koptattam emiatt az iskola padjait, míg össze nem akadt a bajszom a „korra jellemző, politikai hatalmat gyakorló hírszerző szervekkel”, és a liberál-egyetemista diákliga-vezetői magatartásom, reformcentrikus nézeteim és szamizdat tevékenységem miatt ki nem rúgattam

magam harmadéven a főiskoláról. A '89-es forradalom után a Nemzeti Megmentési Front (Frontul Salvării Naționale) felhívására és buzdítására igyekeztem én igazolni és „rehabilitálni” magam, mint olyan fiatalt, akit politikai alapokon fosztottak meg a továbbtanulás lehetőségétől, de szüleim és családom nem kis bánatára ez „dossziém eltűnése” miatt nem sikerült. Ennyi talán elég adalék ahhoz, hogy kellőképpen felvezessem a tényt, s hogy megérthesse a kedves olvasó, miért is nincs még felsőfokú végzettséget igazoló diplomám, de miért nem adtam fel a tanulást mind a mai napig. Tudják, van az a gyakori magyar mondás: „A jó pap is hóttáig tanul.”

Felmenőim majd' mind a székely paraszti és munkástársadalom tagjai voltak. Óhatatlan tehát, hogy fiatal gyermekkorom óta magyar néprajzos beállítottságú vagyok. Mindig is szerettem a népdalokat, édesanyám gyönyörűen énekelt és sok dalt, székely balladát megtanított nekem. A kisiskolás osztályban – zene- és kórustanárnom biztatására – én vállaltam egyedül az eredeti magyar népdalok előadását színpadon, nagyközönség előtt a különböző iskolai – és pionír – ünnepélyek alkalmával. Apám a székely virtust a székely verbunkkal „tette rá” a lábamra – Isten nyugosztalja! –, érthető hát, hogy 1990-ben beiratkoztam a hangzatos nevű Bihar Gyöngye néptánccsoportba. A „fordulat” után, a megnyíló lehetőségek óriási tárházában – rövid „zavarosban halászás”, azaz némi kereskedés után – én a magyarsággal s a magyarsággal kezdtem foglalkozni. Belső ösztönöm azt súgta: tanulnom kell a néptáncot s a néprajzot, színpadon kell táncolnom, énekelnem, előadnom kell és – felismerve az óriási igényeket – rögtön ezzel párhuzamosan népnevelőként tanítanom is kell. A kommunizmusban nem tanulhattunk magyar néprajzot, magyar vonatkozású történelmet is alig, ráadásul nem volt „divatos” a magyar ének s a magyar tánc. Nálunk Erdélyben tiltották a táncos összejöveteleket, gyakran üldözték a táncházásokat, táncház-szervezőket is. Örök renegátként, kíváncsiságom és hatalmas szomjam kielégítésére tehát táncházakba kezdtem járni és táncbörökbe, táncműhelyekbe és táncos rendezvényekre. Tanultam szakadatlan, s közben tanítottam, szórakoztam és egyszerű embereket ismertem meg. „Jó társaságba keveredtem.” Nem bántam meg soha, nem is fogom. Nem elégedtem meg azonban ennyivel. Éreztem, hogy szükség van az állandó tanulásra, néprajzos tudásom szélesítésére. A Bihar Gyöngye néptáncgyűttes koreográfusai, Jánosi József (Háromszék

tudora), Kardos László (Debreceni Hajdú Táncegyüttes) és Novák Ferenc (Budapesti Honvéd Művészegyüttes), közismerten „Tata” biztatására beiratkoztam az első adandó lehetőség alkalmával a Magyar Művelődési Intézet által hirdetett C kategóriás, távoktatásos rendszerű néptánc-oktatói tanfolyamra. Ezt Debrecenben végül is jellel végeztem olyan tanárok keze alatt, mint a néprajzos Varga Gyuszi bácsi (Déri Múzeum), Kardos László koreográfus (Kölcsey Művelődési Központ), valamint Szilágyi Zsolt és Demarcsek György koreográfusok (Nyíregyházi Nyírség Táncegyüttes).

Hálás köszönetem tehát a Magyar Művelődési Intézetnek, hogy megszervezte s én kijárhattam iskoláját. Azóta sem szüntem meg tanulni. 2002-ben az én kezdeményezésemre megalapítottuk a Nagyváradai Táncház Egyesületet, melynek rendezvényszervezője, pályázati felelőse, táncoktatója és elnöke voltam, vagyok. Ezen civil szerveződéssel állandó indokot szolgáltatott a tanulásra. Civilként részt vettem számos felnőttképzésben, többek között a Berettyóújfalui Népfőiskola által hirdetett képzéseken. Itt jó emberekre, jó civil társakra, jóbarátokra leltem. Közben állandó jelleggel folytattam tanulmányaimat a néprajz, a néptánc és a népzene irányában, állandóan képeztem magam.

Így ragadhattam meg azt a 2002-ben adódott lehetőséget is, hogy hivatásos néptáncgyűttesben táncolhassak. Közös erővel megalapítottuk a Nagyváradai Állami Filharmónia Magyar Néptáncgyűttesét (akkori nevén), melynek közfelkiáltással vezetője lettem s vagyok, ellenben a jelenleg érvényben lévő törvények szerint – és itt jön közbe újra a „papír”, a diploma problematikája – művészeti igazgatója nem lehetek, amíg nem lesz megfelelő felsőfokú végzettségem. Együttes vezetői tudásomat és tapasztalatomat menet közben kellett elsajátítanom. Sok keserűség és sok öröm ért, sok hálátlanság és sok köszönet. Nagy kihívásoknak kellett eleget tenni és rengeteg elégtételt kaptam munkám során. A színpadi előadó-művészet külön világ, abba „beletanulni” nem kis fegyvertény. A szakma grémiuma szerint nekem sikerült. Nem lettem híres, de Belgiumtól Kínáig ma már külföldön is „jegyzik” a legfiatalabb erdélyi hivatásos együttest, a Nagyvárad Táncegyüttest.

Húsz év telt el. Időközben „megkomolyodtam”, megnősültem és nemzetem két gyönyörű kislányt, akik Anna Erzsébet (4 éves) és Luca (5 hónapos) névre hallgatnak. Feleségem Miklós-Papp

Zsuzsanna, magyar állampolgár, kollégám az együttesben, ráadásul gyönyörű hangú – Népművészet Ifjú Mestere Díjas – szólóénekes-pacsirta. Szerencsés férj vagyok mellette és szerencsés apa. A család érthető módon, ha szabad így mondani, talán a legnagyobb „hozadéka” pályámnak. Nem tudok elég hálás lenni a magyar néptáncnak, táncház-mozgalomnak értük. Emellett a rendezvény-szervezői, táncosi, színpadi és táncpedagógusi sikerek is nagyon sok elégtételt hoztak. Meggazdagodni viszont nem sikerült, s nem is akartam belőle, mint ahogyan majdnem képtelenség számba megy ma már egy erdélyi, de anyaországi hivatásos néptáncos megélhetése is.

Ez volt egyik oka tavalyi elhatározásomnak: újra beülök az iskolapadba tanulni. Tanulnom kell újra, mert „kell a diploma”, hogy feljebb kerüljek a ranglétrán. Nem pusztán a nagyobb fizetség reményében, bár az sem elvetendő dolog egy kétgyermekes családapa esetében. Meg kell céloznom az igazgatói posztot, hogy a román hivatásos együttes mellett teljes művészeti autonómiát biztosíthassak a Nagyvárad Táncegyüttesnek. Emellett lányaimat fel kell nevelnem, s persze, ha tehetem, meg kell tudnom adni nekik, ha nem is „mindent”, de legalább „hamuba sült pogácsával” fel kell tudnom tarisználni őket. Másik oka annak, hogy ismét tanulni kezdtem: az intellektusom. Nem volt már időm fejlesztenni, és nem akartam, hogy beszűküljön, plafonálódjon. Rengeteg elfoglaltságom mellett kezdett egyre kevesebb időm lenni az olvasásra, pedig mindig is nagyon szerettem, s bár az aktív intellektusom állandó igénybevételnek van kitéve, a passzívát nem fejleszthettem. Szükségét éreztem elméleti néprajztudásom szélesítésének. Újra csak tanulok tehát, mert tavaly beiratkoztam a Kolozsvári Babeş-Bolyai Tudomány Egyetemre, a Magyar Néprajz és Antropológia Szak távoktatásos formában szervezett tandíjas képzésére. Így nem kis örömmel jelentem: újra olvashatok, ráadásul olyan olvasmányokat, tanulmányokat, amiket nagyon élvezek. Rákényszeríttem magam az olvasásra, de írnom is kell sokat, és azt is nagyon szeretem, mert ugye jegyzetek, dolgozatok, tanulmányok, avagy esszék formájában állandó jelleggel referálnom kell tanulmányaimról. Rendkívül érdekes számomra, hogy újra tanulok, sikereim, tanárain dicséretei és jó jegyeim nagy örömmel töltenek el, de vannak hátulütői is a dolognak.

Bár feleségemmel előzetesen megbeszéltük, hogy segíteni fog egyetemi tanulmányaim alatt,

valójában nem tudtuk felmérni előre, hogy milyen áldozattal jár ez majd az ő részéről. Ez a felismerés későn érkezett, amikor már megszületett második lányunk, s ez, bevallom, konfliktusokat szült a mindennapi életünkben, de a kapcsolatainkon belül is. A szülés utáni első, kritikus hat hétben félre kellett tennem a tanulást, azután az újszülött betegségei miatt vizsgáimra is nehezen készültem fel. Vitáink és a ki nem mondott szemrehányások állandó jelleggel nyomasztottak, végül – értelmiségiek lévén – meg kellett beszél-nünk, át kellett rágnunk magunkat a gyermeknevelés további módszerein, hogy szót tudjunk érteni és örömeinket lelhessük benne. Elsősorban nekem kellett engednem, és át kellett szerez-nem a tanulásra szánt időmet. Most éjjel tanulok, ha úgy tetszik „harmadik váltásban”. Szerencse, hogy az egész napi munka után nekem is inkább éjjel „fog az agyam”. A család eltartása mellett nem kis gondot és állandó, komolyan nyomasztó érzéseket okoz a tandíjam kitermelése, amit külön részmunkaidőben bevállalt munkák segítségével, táncoktatással, táncházak lebonyolításával és pályázat-menedzseléssel tudok megoldani, de nem panaszkodom. Más az, ami zavar. Óriási meglepetés volt számomra, hogy ismerőseim között akadtak olyanok is, akiknek a szemében én nagyot nőttem az által, hogy most beiratkoztam az egyetemre. Csalódásként éltem meg ezt egy-nemely barátom esetében, mert rá kellett ébrednem, hogy egyesek sznob szemléletében mekkora szerepe van a végzettségnek.

Úgy gondolom – s ennek hangot is adtam barátaim felé –, hogy nem változtam semmit. Talán csak a tudásom egyre több s a szemléletem lesz egyre nyitottabb, de ugyanazon ember vagyok s leszek ezután is. Néprajztudásom bővülésével képzetebb vezető, műveltebb szakember leszek, tudással felvértezett táncos és néprajz-kutató. Antropológiai tudásom hozzásegít majd ahhoz, hogy jobban gazdálkodjam és hogy kevesebb előítélettel szemléljem a világot. Fontosnak tartom, hogy csiszoljam az elmémet. Tudják, van az a jó latin mon-dás: „*Discere non est vitiosum, sed ignorare.*” Nem a tanulás szégyen, hanem a tudatlanság. Számomra az a leginkább izgalmas, hogy tanultam az egyetem előtt is, és újra tanulni fogok az egyetem után is, ha már befejeztem azt. Tanulni fogok egy életen át. Talán igazuk lehet azoknak, akik úgy gondol-ják, az igazi tanulás azután kezdődik, hogy elha-gyod az iskolát.

Érdekes, én visszakívánkozom! Visszaülnék még az első osztályos iskolapadba is!

Pászti Péter és Pásztiné Szűcs Andrea
Szasztok, Prücskök!

Hát igen – mondhatnátok, és teljes joggal! Tényleg eltűntünk, mint szürke számár a ködben, de az igazság az, hogy a tavalyi szindrómával küszködünk.

Mint azt a múltkori levelemből tudjátok, az Andi hatalmas nagy fejszecsapásokkal aprítja a főiskolát. Legalábbis a tantárgyakat. Most így vizsgák után be tudok számolni az elmúlt félév történéseiről.

Andi, hála a jó istennek, már tud magától tanulni, nincs nagy szüksége az én fenomenális tudásomra és magasztos eszméimmel átítatott mélyenszántó gondolataimra.

Amire szüksége van, az a megértés, a csönd, a nyugalom, a tea és rengeteg csoki.

Végül is megérteni megértem. Ha tanulni kell, akkor tanuljon a lelkem. Elvégre valami főnök szeretne lenni, vagy mifene. Csak rá ne fázzon! Csöndet és nyugalmat a két gyerek mellett nem nagyon tudok biztosítani a számára, hiába is próbálok hangtompítót és egyéb trükkös bizgentyűket helyezni el a gyerekekre. Viszont most már olyan jól alkalmazkodott hozzájuk, hogy a két gyerek nyávogása mellett nem csak tanul, de még rádiót is tud hallgatni. Komolyan mondom, a következő tanévben emellett vasalni és varrni is fog. Teljesen univerzális lesz. Képzeljétek el, ha csak leültetem a sarokba, az ölébe helyezek egy könyvet, hogy tanuljon, majd odaviszek mindenféle háztartási kütyüt, hogy na, akkor dolgozz is! J

Na persze, ez nem így van. Majd a meleg fenekem a hideg falhoz ér, és felébredek.

A tea és a csoki még biztosítva van, de azért nem szeretném, ha a sulis végére egy Gombóc Artúr kászálódna ki az iskolapadból.

Tehát okosodik, és ez rettentő sok időt vesz el az életünkből. Most főleg az utazásaival van néha gond, hiszen az iskola a város másik végén van. Ha kocsival megy oda, akkor nem csak a benzint csapolja meg, de mi is végigbumlizunk a városon iskolatáskákkal megpakolva.

Ha meg mi vagyunk kocsival, akkor meg szegény élvezi a tömegközlekedés minden negatívumát. Arról nem is beszélve, hogy milyen későn ér haza.

És még valami zavar, de ez maradjon köztünk. Mostanában két témája van. A Posta és az Iskola. A nevemre mondom, igazán szeretem hallani a hangját, és higgyétek el, komolyan érdekel minden téma, pl. hogy Dr. Akula mit adott fel és mekkora hülye, vagy Frank Einstein mit mondott

az órán, és Könyök Ödön hogy puskázott. Tehát igyekszem mindent meghallani és értelmezni, de néha kicsit fárasztó!

Tehát mire odaérek, hogy én is szeretnék valamit mondani neki, mondjuk a gyerekekről, vagy a munkahelyemről (ami még megvan, de meddig?), akkorra ő is elfárad, és én is ki vagyok teljesen, mintha egész nap rózsét cipeltem volna.

Ezen persze szeretnék változtatni, mondjuk egy kirándulással, de akkor is hozza a tanulnivalót vagy a notebookot. Még a gyerekek is (akik már megszokták úgy-ahogy) szoktak szólni, hogy anya már megint a tankönyveivel foglalkozik a kiránduláson is.

Meg aztán szerintem egy kicsit el is lustult. Mikor hívom, hogy menjünk ki a ligetbe, mert kell a gyerekeknek és neki is egy kis mozgás, akkor se jön le. Élvezi az egyedülletet. A múltkor ebből egy összeveszés is lett. Pedig tényleg csak azt akartam, hogy mozduljon már ki és szívjon egy kis friss levegőt. Juj, de mérges volt! Igaz, én is az voltam!

Egy szónak is száz a vége: jól megy neki a sulis! Hála a jó istennek szinte mindenképp négyes vagy ötös lett (bár becsúszott egy kettes is, ami nagyon rosszul esett neki).

Most abban reménykedünk, hogy a munkahelye a tanulmányai költségeit át tudja valamilyen formában vállalni. Eddig a főnöke vagy bárki tökéletlensége miatt nem lehetett, vagy mi a szösz! És ez nagyon jó lenne, mert anyagilag – másokhoz hasonlóan – nem állunk a topon!

Hogy még egy hasznos dolgot mondjak az Andi iskolájáról, az a nyelvtanulás. Mint ismeritek, nem egy kispiskóta a feleségem. Tehát, ha valamibe tényleg belefog, akkor azt tényleg csinálja. Na, ezt is! Igaz, hogy most az angoltanárt hanyagolja, de a szavakat úgy gyűri, hogy öröm nézni. Komolyan mondom, hogy olyan 4000 szavas szótárt állított össze magától, hogy az álmétkodástól az én hétpróbás arcom is kudarc lett! Tök profi!

Lehet, hogy szegény, lehet, hogy nem, de túl szárnyalt!

Persze azért én sem hagyom magam, mert csak úgy, autodidakta módon elkezdtem spanyolt tanulni. Odáig már eljutottam, hogy: retrete, azaz wc. Csak hogy én is a legfontosabb szóval kezdjem!

A gyerekek? Kösz, megvannak! Sulis, ovi megy, megyeget. Néha azért van olyan érzésem, hogy a nagyfiannak az ad néha lökést, hogy az anyukáját látja tanulni. A kicsi? Néha ő is beleszól az angol tanulásba, és persze mindketten segítenek mindenben.

Volt, hogy hármásban készítettünk ebédet, és mire az Andi hazajött, mindennel készen voltunk a lakásban. Ez nagyon jó érzés volt, és szerintem az Andinak is, hogy néhanapján levesszük a válláról nemcsak a kabátját, hanem az otthoni terheket is. És ugye a terhekből, mint említettem, van éppen elég.

Most úgy érzem, hogy ha ezt az iskolát befejezi, akkor a maradék pénzünkől elmegyünk zsíros kenyeret enni hagymával, azaz megünnepeljük magunkat.

Még egyszer kérem, hogy bocsássatok meg nekünk, hogy nem írtunk, nem telefonáltunk, de bizony mi is azt tesszük, mint mindenki, aki felnőtt léteire továbbtanul; napi 28 órában él, dolgozik, tanul és nagyon szereti a hozzátartozóit.

Sziasztok!

Péter, Andi, Tamás és Virág

Reisz Edina

Olyan érdekesnek tartottam ezt a címet, hogy beolvastam a pályázati kiírásba, és elhatároztam, hogy bár biztos nem az én korosztályomra gondolt a kiíró, de megkísérlem mások, azaz az Önök számára is érthetővé tenni, miért tanultam és tanulok még a mai napig is.

60 éves vagyok, két leányunokám van, 9 és 12 évesek. Aktív éveimet a nyomdaiparban töltöttem, gépészmérnökként gépeket, anyagokat értékesítettem a nyomdai termékek előállításainak. A gépész diplomámat már felnőtt fejjel szereztem, és mivel kereskedelmi végzettségem nem volt, így éveken keresztül céges tanfolyamokon szereztem meg a gyakorlati tudás mellé a kereskedelmi elméleti ismereteket is.

Mindig kihívásnak és jó játéknak tekintettem az új marketing módszerek, a vezetői és számítástechnikai ismeretek megszerzését, és a gyakorlatban történő kipróbálását. És azt hiszem, számomra a *játék* egy kulcsszó, mert a tudás megszerzése, a gyakorlatban történő kipróbálása, a velem dolgozók meggyőzése az új módszerek hasznosságáról számomra mindig izgalmas játék volt. A játékban lehet nyerni és veszíteni is – igaz, a munka világában csak óvatosan lehet kockáztatni, de azért lehet.

Voltam beosztott, voltam főnök, aztán szaktanácsadó, szóval eltöltöttem 39 évet műszaki kereskedőként, és úgy gondoltam, hogy a nyugdíjas éveimet valami egész mással szeretném eltölteni.

Mindig sokat olvastam, ez az én korosztályomnál még eléggé természetes dolog. Gyerek-

korom óta könyvtári olvasó voltam, és vagyok Pesten is, de a Pest környéki kisvárosban is, ahol 25 évet éltünk.

Voltak az olvasási szokásaimban egy-egy témára, íróra korlátozódott időszakaim, és akkor hónapokig csak attól az írótól, csak abból a korszakból vittem ki könyvet. És kicsit csodálkozva jöttem rá, hogy egyik könyvtárban sem kérdezték meg tőlem, miért pont Móricz vagy Gavalda, nem szólítottak meg, hogy megjelent egy új könyv vagy tanulmány az éppen kedvenc témámban, ami esetleg érdekelhetne. Elvették a visszavitt könyveket, kiadták az újakat, és nem történt kommunikáció, nem volt mosoly, ajánlás.

A könyvtárainkban rend és csend van, és ezt a rendet és csendet fenntartó emberek a könyvtárosok. Úgy éreztem, hogy a fiataloknál már nem lehet ezt a módszert alkalmazni, talán másként kellene csinálni, de igazán nem tudtam, mi a könyvtáros munkája, így azt sem tudtam, hogy mi lehetne ez a másként. Úgy éreztem, hogy ezt szívesen megtanulnám, és ha még heti néhány órában sikerülne is elhelyezkednem, akkor az tökéletes váltás lenne a számomra.

2007-ben mentem nyugdíjba, és még azon az őszön beiratkoztam a BME–OMIKK asszisztensi tanfolyamára. Nem volt véletlen, hogy erre a tanfolyamra mentem, mert a BME, ahol diplomát szereztem, szép és izgalmas emlékeket hagyott bennem, és a mai napig ismerősek, otthonosak számomra az egyetemi épületek.

Családom, férjem, gyerekeim elnéző mosollyal fogadták ötletemet, hogy nem bírok megmaradni nyugdíjasként, hanem valami teljesen új dolgot kezdek el tanulni. Nem elleneztek, de nem is bíztattak. Számunkra a tanfolyam díja nem volt kis összeg, és ha nem sikerül levizsgáznom, vagy elhelyezkednem, akkor kidobott pénznek is nevezhetem. De én úgy gondoltam, a tanulásra fordított pénzt, energiát, időt nem lehet felesleges ráfordításként elkönyvelni az életünk „kettős könyvelésében”.

Az első napon a tanfolyam vezetője kérte, hogy mutatkozzunk be egymásnak, mondjuk el, ki hol dolgozik, és miért jött erre a tanfolyamra. Volt bennem egy kis félelem, hogy én a magam akkor 57 évével csodálkozást, értetlenséget fogok kelteni a többiekben. De nem így alakult. Valóban én voltam a legidősebb, de sikerült beilleszkednem a zömében pedagógus csoporttársaim közé, és igen rövid idő alatt egymást segítő, baráti közösség alakult ki. Amitől még tartottam, hogy a számítógépes gyakorlatok során a többiekhez képest nem lesznek-

lassú és ügyetlen, de ez a félelmem is alaptalannak bizonyult.

A tanfolyam heti egy egész napot, sok otthoni tanulást, számítógépes feladatokat, gyakorlást, témazáró dolgozatok elkészítését jelentette. Valamint azt, hogy a lakóhelyemen lévő városi könyvtárba már nem csak mint olvasó, hanem mint gyakornok is bejárhattam. A tanfolyam tanárai és a könyvtárban eltöltött munkaórák visszaigazolták azt az elképzelésemet, hogy ez egy nagyon szép szakma, hivatás, és rádöbbenetek arra is, hogy ennek a szakmának is változnia kell.

A tanfolyamon kortól, nemtől függetlenül ismét DIÁKOK lettünk, és ezt nagyon élveztük. Eljött a vizsga ideje, a tanáraink több napos konzultációs lehetőséget biztosítottak, éjjel-nappal mentek az e-mailek, telefonok, a konzultációkról még a vidékiek sem siettek a vonathoz.

Írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgánk volt, és egy fő kivételével mindenki levizsgázott, és megvallom, nagyon-nagyon örültem, hogy nekem minden jeresre sikerült.

2008 nyara volt, és tudtam, hogy nincs túl sok esélyem, de naponta bújtam a KÖZIGÁLLÁS lapot, és mindenhová elküldtem a pályázatomat, ahol asszisztentst kerestek. A válasz sajnos mindig nemleges volt, de akkor már tudtam, hogy nagyon sok pedagógus ment át a könyvtárosi pályára, meg természetesen is, hogy nem engem vesznek fel. De azért hátha...

A tanfolyamon kötelező gyakorlati időmet lakóhelyemen, egy Pest környéki város könyvtárában töltöttem el, és úgy éreztem, elégedettek voltak velem, én meg nagyon boldog voltam, mert rengeteg mindenre megtanítottak, és olvasókkal, azaz felhasználókkal is foglalkozhattam.

De most már nyár vége volt, az oklevelem a fiókban, és nem találtam semmit.

És akkor szeptemberben felhívott a könyvtár vezetője, hogy levizsgáztam-e, mert... akkor esetleg, ha én is úgy gondolom, csak heti néhány óra... elégedettek voltak velem, meg a koromhoz képest...

Hát én mindenre ígént mondtam. És a mai napig az ő igényeikhez igazodva, szabadság, betegség esetén helyettesíték, vagy ha olyan feladat van, selejtezek, író-olvasó találkozóknál felszolgáló, gyerekekkel kézműveskedek – szóval, ha kellek, ott vagyok. Ma már tudom, hogy nem fogom megváltani ezt a mikrovilágot sem, de a tanfolyamon sokat tanulunk, beszélünk a változtatás lehetőségeiről és szükségességéről.

Idén ismét beiratkoztam a BME-OMIKK tanfolyamára, ahol segédkönyvtárosi képzésben veszek

részt, mert annyi mindent nem tudok még erről a későn választott, de nagyon szép szakmáról.

Családom már nem mosolyog rajtam, az unokáim olyan természetesen mondják, hogy a mama ma suliban van, a mama tanul, a mama dolgozik, könyvtáros.

Decemberben vizsgázom, kérem, majd szorítanak, mert még mindig olyan vizsgadrukkom van, mintha életemben először méretném meg magam.

Stankovics Erika

1972. június 30-án születtem, egy hat gyermekes család első gyermekeként. Hiába voltam jó tanuló, szakiskolába jelentkezhettem. Csak édesapám dolgozott, ezért muszáj volt minél előbb a családnak segíteni anyagilag. Elvégeztem az Egészségügyi Szakiskolát, és 1989-től a zalaegerszegi kórházban kezdtem dolgozni. Akkor az érettséginek nem volt akkora jelentősége, mint napjainkban. Örültem, hogy már van fizetésem.

1992-ben beiratkoztam a Zrínyi Miklós Gimnázium levelező tagozatára. A tagozatvezető ugyanaz a tanár volt, aki óraadóként a szakiskolában kémiai tanított. Ez nem kis segítség volt, főleg hogy a kémiai nagyon szerettem.

Sajnos az iskolát fél év múlva otthagytam egy szerelem miatt. Akkor még ökrös székérrel sem lehetett volna oda vonatni, hogy legalább a féléves vizsgáimat fejezem be. Férjhez mentem, jöttek a gyerekek, és nem számított, hogy nekem milyen az iskolai végzettségem. Aztán az élet megint mást produkált, mint ahogy én elképzeltem. Elváltam, albérletbe költöztünk, és itt már kezdett érződni az iskolázottságom hiánya. Több állásom is volt, de igazán nem tudtam sehohy előbbre lépni, mert nem volt érettségim. A kórházban ekkor még nem volt besorolás, csak az évek számítottak.

1998-ban ismét nekiálltam a giminek, de a féléves vizsgák idején megfutamodtam. Hiába beszéltek le nekem külön a vizsgaidőpontokat, nem mentem el. A következő években Halmi Tanár Úr (Ő az említett tagozatvezető) többször is kérte, hogy fejezzem be, hisz csak előnyömre válik, én a gimnázium felé se mentem, ha csak nem arra volt dolgom.

Aztán jött a 2005-ös év, és valami megváltozott. Már egy éves kapcsolatom volt valakivel, aki a Nyugat-magyarországi Egyetemre járt Sopronba. Hát elégé szégyelltem, hogy nekem nincs még érettségim se. Ekkor már a kórházban sem volt mindegy, hogy egy nővérnek milyen végzettsége van. Ráadásul nőttek a gyerekek is, akiknek szeret-

tem volna jó példát mutatni. Így hát szeptemberben elkezdtem a gimnáziumot.

Nehezebb volt, mint amit bármikor is el bírtam volna képzelni. Nem a tanulás miatt, hisz mindig is nagyon könnyen tanultam. 12 órában dolgoztam a sebészetben, reggel 6-tól este 6-ig és este 6-tól reggel 6-ig. Akkor már három gyermekem iskolába járt, egy pedig óvodába. Minden pillanatom be volt osztva. Tanulni csak éjszaka tudtam, amikor dolgoztam és volt időm a betegek mellett, akkor. Vagy nagy ritkán otthon, hisz éjszaka dolgoztam otthon is, segítettem könyvelni az egyik ismerősömnek. Az első évnek egyszer csak vége lett, és nekem megvolt minden vizsgám. Nem voltam a legjobb tanuló, de 3,5-tel nem is a legrosszabb. A gimnázium tandíjas volt, és ezért se volt mind-egy, hogy kinek milyen az átlaga, hisz az után fizetünk.

A második év minden elképzelést felülmúlt. Sokkal nehezebben indult, ráadásul megoperáltak méhnyak rákkal decemberben, a féléves vizsgák előtt. Azt az emberséget, amit az iskola részéről tapasztaltam, nem lehet szavakkal leírni. A tanárok, a barátaim mind-mind azon voltak, hogy az évet befejezzem.

Soha annyiszor nem mondtam, mint abban az időben, hogy nem bírom tovább és feladom. De nem hagyták, és 3,7-tel be is fejeztem a második évet. Megvívтам a csatát, és akkor már tudtam valahol belül, hogy eljutok az érettségi vizsgáig.

A harmadik sem volt könnyebb, de mégis másképp vettem az akadályt. Az idősebbik fiam pályaválasztás előtt állt. Meg akartam mutatni, hogy nem adom fel. Persze a barátaim biztatása nélkül ez nem ment volna. Nagyon sokat segítettek. És a nagy fiam is, aki vigyázott a többi testvérére, amíg én suliban voltam. Ezt az évet osztályelsőként zártam, 4,2-es átlaggal.

A következő év nagyon mozgalmas volt. Októberben az előrehozott érettségim földrajzból négyesre érettségiztem. Persze nehézségek itt is voltak. Ekkor már mind a négy gyermekem iskolába járt. Alkalmazkodni hozzájuk és velük is tanulni nagyon nehéz volt. A nagy már műszaki szakközépbe járt, a többi általánosba. Mindenkinek voltak plusz órái, zeneiskola, sport. Nagyon nehéz volt így készülni. De tudtam, hogy most nem adhatom fel. Nem csak magamért, de a gyerekekért sem.

Februárban jelentkeztem a BMF-re és a PTE-re. Tudom, ez két különböző szakirány. Az egyikben dolgoztam már 20 éve, a másik egy gyerekkori álom, és nagyon szerettem volna az egészségügy-

ből váltani. Ez a hónap nem kis meglepetést hozott. Kiderült, hogy a Természet Világa által meghirdetett pályázaton mindkét pályaművem díjat nyert. A matematika különdíjat, a biológia III. helyezést kapott. Sírтам, amikor megláttam. Nem tudom elmondani, mit éreztem. És az iskola? – Halmi Tanár Úr, aki szinte már lányaként szeretett, repesett az örömtől. A díjátadásra március 7-én került sor a Magyar Tudományos Akadémián.

Ott állni felnőtt fejjel, az valami hihetetlen érzés volt. A meghatottságtól még most is könnyes lesz a szemem. Olyan felemelő pillanat volt ez, amit soha nem feledek.

A díjak az Akadémián nem értek véget. 2009. június 6-án Bakonybánton vehettem át a Bánki Donát emléklapot. Ez egy műszaki díj volt, ami szintén nagyon sokat jelentett nekem és az iskolának is. Nagyon büszkék voltak rám. Bekerültem a Zrínyis Évkönyvbe is, az „Akikre büszkék vagyunk” fejezetbe.

A negyediket nagyon jól, 4,5-ös átlaggal zártam, ami felülmúlt minden várakozást. Az érettségi pedig számomra maga volt a csoda. Biológiából és történelemből 100%-t teljesítettem, magyarból 4-est, matekból 3-ast kaptam. Lett Érettségim. Nagyon büszke voltam rá, és köszönettel tartozom mindenkinek, aki csak segített a nagy év alatt.

Eljött a felvételi napja. A műszakiról sajnos két ponttal lecsúsztam, de Pécsre felvettek az egyetemre, az Egészségtudományi Karra. A gyerekkori álmomnak búcsút intettem, és elkezdődött egy új fejezet az életemben. Jelenleg a PTE másodéves levelezős hallgatója vagyok. Minden hónapban egy hetet töltök Pécsen. Nagyon élvezem az összes nehézségével együtt.

Kollégista vagyok, és ez visszaad valamit a fiatalságomból. Persze ez a gyerekeim segítsége nélkül nem lehetne, hisz most már ők segítenek a legtöbbet: 17, 16, 14 és 10 évesek. Na és a főnököm, aki elenged, és olyan beosztást készít, hogy ez megoldható legyen, hisz a kórház nem támogat.

A kollégium és az utazás az én költségem, de úgy érzem, ha egyszer eljutok a diplomáig, akkor már ezek a dolgok nem számítanak. Ha az ember kitartó, akkor nincs előtte lehetetlen akadály. Az a tudás, amit megszereztem az ország második legjobb gimnáziumában, felbecsülhetetlen érték. Más ember lettem, bölcsőbb és okosabb. Átalakult az értékrendem.

Tudom a tudást és a tanulást, valamint az ezzel járó munkát értékelni.

Széger István

Kellemes meglepetést okozott, hogy épp a kedvenc folyóiratomban (Természet Világa, korábban Természettudományi Közlöny) olvasok egy olyan pályázatról, amellyel kapcsolatban szívesen írok le néhány gondolatot a pályázati kiírásban megfogalmazott szempontok szerint. (E folyóiratnak 40 éve szinte minden száma megvan nálam, és a cikkek kétharmadát általában el is olvasom.)

Éppen szeptember 1-én írom mindezt, az új tanév indulásakor. Életem során mindig vártam a tanévkezdést. Szerettem tanulni, iskolába járni, felnőttként újra diáknak lenni. Persze vizsgázni kevésbé szerettem.

Visszaemlékszem, hogy sokszor már a nyári hónapokban is forgattam az új tananyagokat. Azért egy kis stréberség is volt a dologban, mert így a tanév elején összeszedtem pár jó jegyet, így később kevésbé került rám a sor.

Azt gondolom, hogy a pályázati szempontok sorba vételével igyekszem a témakört kibontani, kérdés-felelet formájában:

Munka melletti tanulás, továbbképzés

Nem mondanám ezt könnyűnek. A vizsgázatók többségét nem érdekli, hogy dolgozom-e, vagy sem, munkanélküli vagyok, vagy sem. Szigorúan a vizsgán előadott tudást értékelik. Pályafutásom úgy alakult, hogy 31 évig egy szakmai terület, a társadalombiztosítás oktatójaként, oktatási vezetőjeként dolgoztam. Ültem tehát az asztal mindkét oldalán. Azonban a munka, család melletti tanulás nehézségét mindig akceptáltam: a felnőttek vizsgáztatása során nem a megbuktatás a cél, hanem az anyag minél teljesebb elsajátítása.

A legtöbb szakterületen, így pl. a társadalombiztosítás területén a továbbképzés különösen fontos. Igen szerteágazó szakmai terület, olyan év nem múlik el, hogy egy sor jogszabály-változás ne történne. Ezért a továbbképzések rendszerességét hangsúlyoznám. De rámutatnék arra is, hogy a saját magam számára továbbképzést jelent adott esetben a saját előadásomra való felkészülés. Nemrég nyugdíjba mentem, de ma is tanítok az ELTE és a Szegedi Tudományegyetem Jogi karán, s ma is minden előadásra külön fel kell készülni, éppúgy, mint akár húsz évvel ezelőtt.

Milyen helyzet indított a tanulmányok folytatására?

Fiatal koromban orvosi egyetemre szerettem volna menni, de a felvételi vizsgákon elért eredményeim ezt több éven át nem tették lehetővé. Hiába volt biológiából mindig jó jegyem, a fizikához, a példák

kiszámításához való affinitásom egyenlő volt a nullával. Természettudományok iránti érdeklődésemet – mint fentebb jeleztem – máig sem vesztettem el.

De végül is egy szakmát el kellett sajátítanom, így a jogi egyetemet választottam. A történelmet mindig is szerettem, és legalább akkora érdeklődéssel tanultam itt az anyagokat, mintha orvosi tanulmányokat folytattam volna. A jogi diploma emellett állás vonatkozásában széles körben felhasználható.

Családom szerepe a döntés kapcsán, a tanulmányok folytatása során

Családom mindig messzemenően támogatott a munka melletti tanulás során. Bár voltak elég nehéz évek is, hiszen az első évfolyam alatt született az egyik lányom, az utolsó évi államvizsgák alatt született a másik. Ambicionált az is persze, hogy feleségem már megszerezte a maga diplomáját, szintén munka mellett.

Sokat segített a tanulás során a könyvtár. Minden tanévben sok délutánt, estét a Parlamenti Könyvtárban töltöttem. Ide kívánczik egy megjegyzésem: komolyan tanulni leginkább könyvtárban lehet, otthon kevésbé. Otthon elvonja az ember figyelmét a család, a TV stb.

Milyen problémákkal szembesültem a tanulmányok folyamán?

Sajnálatos módon (vagy nem sajnós?) mindig olyan munkahelyen dolgoztam, ahol igen sok munkát kellett elvégezni. Felhívnám a figyelmet a tanulás tanulására. Amikor felvettek az egyetemre, azt gondoltam, hogy ha egyszer elolvasok egy vastag tankönyvet, biztosan marad annyi az emlékezetemben, hogy produkálok egy megfelelő vizsgát. Már az első félév végén saját káromon megtanultam, hogy ez nem igaz: romai jogból és még egy tantárgyból rögtön megbuktam.

Hogyan lehetett legyőzni a nehézségeket?

Legelsősorban is szeretni kell, amit csinál az ember. Amint írtam, tanulni mindig is szerettem, de emellett a tantárgyak túlnyomó többségét is igen érdekesnek találtam. Az érdeklődés állandó „szinten tartását” bizonyítja, hogy sokszor a nappali hallgatók tudományos diákköri munkáiba is bekapcsolódtam.

Nyilvánvalóan a család és a munkahelyi kollégák hozzáállása is alapvető a nehézségek leküzdéséhez. Volt olyan diáktársam, akinek a családja még egy asztalt sem biztosított a tanulásához, mondván, hogy úgyis meg fog bukni. Szintén példa az érdeklődés fontosságára: elvégeztem egy

Európai Unió posztgraduális képzést is, mikor az már semminemű munkahelyi előnyt nem jelentett.

Milyen örömök érték a tanulmányok időszaka alatt?

Egy sikeres vizsga pl. mindig nagy öröm. Nem kell még egyszer átrágni sok száz oldalakat. Öröm az is, hogy a beléfejtetett munkámnak eredménye lett. Szert tettem sok barátra, ismerősre. Korábban nem is sejtett mértékben kitágult a világ számomra, az ismeretek vonatkozásában. És nem utolsósorban igen sok, egyetemen tanult ismeretanyagot felhasználtam később (és még ma is) saját előadásaim során.

Mennyire felelt meg elvárásaimnak a felnőtt fejjel vállalt tanulás?

Életem egyik legsikeresebb, örömteli öt éve volt az esti egyetem. Sajnáltam is, hogy vége lett. Itt tennék egy megjegyzést: ha elvárásokról szólnak, meg kell mondani, hogy voltak olyan tanáraink is, akik nem sokat tettek tantárgyuk megszerettetése érdekében. Így visszaemlékezve és összehasonlítva azt mondhatom, hogy több jó tanárom volt az általános és a középiskolában, mint az egyetemen. Jobban tudtak lelkesíteni, valamilyen irányba vezetni a diák érdeklődését.

Diploma után hogyan értékelném az azt követő időszakot?

Sok új könyvet, szakirodalmat vettem pl. az egyetem elvégzése után, az ott felkeltett érdeklődés hatására. Az eltelt 30 év alatt folyamatosan bővültek az ismereteim, minden évben több és több tárgyi ismeretre tettem szert. S ez tart mind a mai napig. Mindezeknek alapja, kiindulópontja azonban az egyetem volt.

Milyen jövőt jelentett a diploma megszerzése a belső igények, valamint a munkáltató oldaláról?

A munkáltató oldaláról követelményként is jelentkezett a diploma megszerzése, hiszen a köztisztviselői törvény szerint vezetői megbízást csak diplomás munkatárs kaphat.

A belső igényt tekintve: egyetem után már természetesen vettem a tanulás további folytatását, nem téve különbséget kisebb vagy nagyobb súlyú stúdiumok között. Elvégeztem a felsőfokú társadalombiztosítási szaktanfolyamot, középfokú munkavédelmi, tűzvédelmi szakvizsgát tettem.

Életszempéletemben hozott-e és miben változást a tanulás időszaka?

Életszempéletemben természetessé vált a tanulás és a tanítás egysége. Ideértve egyéb oktatási

tevékenységet is: évente 20–30 hallgatónak nyújtok konzulensi segítséget szakdolgozata elkészítéséhez. Nagy öröm olvasni az e körben elkészült, többségükben kiváló dolgozatokat.

Köszönöm, hogy kérdéseikre ezen alkalommal kifejtettem gondolataimat. E pályázati felhívás nélkül erre bizonyára nem került volna sor.

Tóthné Pataki Csilla

44 éves, 7 gyermekes édesanya vagyok, immáron két diplomával. Nagykovácsiban élek szerető férjemmel és családommal, és ugyanitt dolgozom a Polgármesteri Hivatalban mint jegyzői referens.

Nem voltam mindig ilyen „elszánt” és kitartó, nem is szerettem tanulni, de az élet úgy hozta, hogy a családfenntartás most már inkább az én feladatom, mint a páromé.

Hosszú, 9 évig tartó GYES után, 1996-ban, öt gyermek mellett kaptam állásajánlatot jelenlegi munkahelyemtől. Nem sokat hezitáltam, és az év szeptember 1-jén munkába álltam mint általános műszaki ügyintéző. Három nap után éreztem, megtaláltam a nekem tetsző munkát, ez lett a hivatásom. Folyamatos ügyfélkapcsolatot tartottam a lakossággal, akik az úthibáktól kezdve az épület beázásig mindennel hozzám fordultak, fordulhattak. Imádtam és imádom a mai napig ezt a munkát, igaz, azóta egyre feljebb léptem „ranglétrán”.

A nagy elhatározás

Három évvel a munkába állást követően megszületett hatodik gyermekem, de az akkori polgármester fél évvel a szülés után folyamatosan kérte, hogy menjek vissza mielőbb, mert nélkülem nem úgy mennek a dolgok. Ez idő tájt férjem vállalkozása elég „nyögve nyelősen” ment, és közösen úgy döntöttünk, ő marad otthon GYES-en, vállalva a háztartási munkát és a gyerekek gondozását, én visszatértem dolgozni. Beiskoláztak pályázati, majd egy évvel később közbeszerzési referens képzésre. Mindkettőt sikeresen elvégeztem, de ez sajnos a köztisztviselői fizetésemben nem igazán hozott változást. Hosszas jegyzői noszogató után 2002-ben beadtam jelentkezésem a Kodolányi János Főiskolára, gazdálkodási szakra, mert a munkahelyemen pályázati referens munkakörbe kerültem. Az építőipari technikai végzettségem mellé a gazdálkodási ismeretek elsajátítása is szükségesé vált, hiszen a pályázati ügyeket vittem a benyújtástól az elszámolásig. Azért ide jelentkeztem, mert ide nem kellett felvételi, „csak” egy szóbeli vizsga volt, ami az általános műveltséget mérte. Meglepetésemre 120 maximális pontszámmal túljutottam

az első próbán. A hivatal tanulmányi szerződést kötött velem és a költségtérítés 50%-át átvállalta.

A tanulmányok

A beiratkozáskor vált ismertté számomra, hogy van egy kolléganóm, aki szintén ide jár. Rögtön egymás mellé „huppantunk”, és mint az elsős kisdíákok mindent aprólékosan feljegyeztünk, szorgalmasan jártunk a konzultációkra, megvettünk minden létező tankönyvet és jegyzetet. Nagyon precízen, egymást segítve haladtunk, kutatásokat végeztünk, házi dolgozatokat gyártottunk. Az első féléves vizsgaidőszakban jöttek a nehézségek. Nekem a szóbeli vizsgák mentek jobban, neki az írásbelik. Én szenvedtem a számvitellel, neki a gazdasági jog okozott gondokat, de valahogyan azért a kettes-hármasokat mindketten összehoztuk. A gyermekeim előtt persze nem dicsekedtem ezekkel a jegyekkel, mert tőlük persze nem ilyen jegyeket vártam. Mikor kérdeztek a vizsgákról, mindig csak annyit mondtam „sikerült”. A vizsgaidőszakok megviseltek. Én hajnalban tudtam tanulni, hisz az esti mesélést „megtartottam”, ezért sokszor háromkor keltem, és fél hatig, amíg a család még aludt, próbáltam a tanulásra összpontosítani. Év végén jöttek a szigorlatok. A pénzügyi és módszertani (zömében matematika) szigorlatok elsőre nem sikerültek, sőt másodjára sem. Fel kellett a tárgyakat újra vennem az ezt követő két félévben is. A kolléganóm is így járt, ezért magántanárt kerestünk. A valószínűség-számítást és a statisztikát jó pénzért ugyan, de megtanultuk. 2004. év végén született meg hetedik gyermekem, ezért fél évet halasztanom kellett a tanulmányokkal, de végül 2006. január 25-én sikeresen leállamvizsgáztam. A diplomát sajnos nem vehettem át, mert nem volt meg a nyelvvizsgám, erre még egy évet várni kellett. Visszamentem dolgozni, és ekkor a fizetésem a duplájára emelkedett, hát igen, ezért mindenképp megérte. De nekem ennél ez azért sokkal többet jelentett. Felnéztek rám a kollegák, a gyermekeim büszkén dicsekedtek a rokonoknak, ismerősöknek, hogy „anya már diplomás”.

Időközben a munkahelyemen is helyt kellett állnom, a polgármester és a jegyző jobb keze voltam, néha kettőjük vitáját kellett megoldanom. A hivatalban többen az egekig magasztaltak, hogy én vagyok a példaképük. A velem egykorúak és a fiatalabbak is így vélekedtek, de amikor mondtam, hogy akkor tessék, lehet utánam csinálni, csak legyintettek, hogy nekik nincs ilyen férjük, aki mindent megcsinál: főz, mos, takarít. Az biztos, a férjem nélkül nekem ez tényleg nem ment volna. Az ő unszolására egy év után tovább folytattam a tanulást konkrét, határozott elképzelésre alapozva: Nagykovácsinak

én leszek egyszer a jegyzője. (Az elmúlt 14 év alatt 10 jegyző főnököm volt!)

A második

2007-ben jelentkeztem a Budapest Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi karára igazgatásszervezőnek, hisz ez alapkövetelmény a „jegyzőséghez”. Ezt az iskolát eleinte nagyon „lazára” vettem. A konzultációkra a munkahelyi elfoglaltságok miatt nem igazán tudtam bejárni, de hamar ismerősöket szereztem, akik mindig mindenről tájékoztattak. A vizsgaidőszakok itt is nagy izgalommal teltek, de mint „rutinos játékosnak”, az évfolyamtársaim legnagyobb meglepetésére nekem minden elsőre sikerült. Kérem szépen, én megszerettem tanulni. Imádtam az államháztartástant, az alkotmányjogot, a közszolgálati jogot, de még a polgárjogot is. Megtanultam vezetési közben is olvasni, (bár ezt nem reklámoztam a család előtt), gyorsan és hatékonyan tanultam. Ez úgy ment a legjobban, hogy tanulás előtt tíz percet mindig meditáltam, és arra összpontosítottam, hogy most a következő két, két és fél órát csak a tanulással töltöm. Megmaradtak a hajnali tanulós időszakok, és a három év úgy elrepült, hogy szinte észre se vettük. Időközben a jegyző helyettese lettem, a jogszabályok „tudora”, a hivatali kollegák, az ismerősök tőlem kérnek jogi segítséget (ezt nem beképzeltségből írom).

A nagy nap: a diplomaosztó ünnepe

Ez év július 9-én sok társammal egyetemben ott álltam én is talárban és sapkában a diplomaosztón. Nagyon megható volt, ugyanakkor hihetetlen büszkeség töltött el. Büszke voltam magamra, a családomra, az anyukámra, az évfolyamtársaimra és mindenkire, aki ehhez hozzásegített. Ők pedig büszkék voltak rám.

A tudás, amit elsajátítottam, az csak az enyém. Azt tőlem senki nem veheti el. Ezt próbálok átadni a gyermekeimnek is. Mert ahhoz, hogy a mai világban érvényesülni tudjunk, ez igenis szükséges. Így lehet megalapozni a biztonságot a család számára. Nekem ők az elsők, de 44 évesen még nem lehet nyugdíjba menni, ezt ők is tudják. Ezért is kell folyamatosan képezni magunkat. E rohanó világban minden olyan gyorsan változik. Nekünk meg kell tanulni az elvárásokkal lépést tartani.

Utóirat:

2010. szeptember 1-én megkezdtem, illetve folytattam tanulmányaimat a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, a közigazgatási mesterképzésen.